

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 246 คน จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 246 โรงเรียน แบ่งประชากรเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งขนาดของสถานศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2545 : 19)

- 1.1 สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน
- 1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 143 คน
- 1.3 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 51 คน

รายละเอียดของประชากร ปรากฏดังตาราง ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรแบ่งตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ประชากร (ผู้บริหารสถานศึกษา)			
	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
อำเภอประโคนชัย	15	47	23	85
อำเภอกระสัง	12	45	14	71
อำเภอบ้านกรวด	6	34	9	49
อำเภอพลับพลายชัย	11	10	3	24
อำเภอห้วยราช	8	7	2	17
รวม	52	143	51	246

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 246 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148) ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 149 คน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 34 คน ขนาดกลาง จำนวน 85 คน ขนาดเล็ก จำนวน 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย แยกตามขนาดของสถานศึกษา รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 149 คน ปรากฏดังตาราง ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	กลุ่มตัวอย่าง (ผู้บริหารสถานศึกษา)			
	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
อำเภอประโคนชัย	10	30	15	55
อำเภอกระสัง	9	28	7	44
อำเภอบ้านกรวด	3	16	5	24
อำเภอพลับพลาชัย	7	7	2	16
อำเภอห้วยราช	5	4	1	10
รวม	34	85	30	149

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ถาม

เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลมี 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม จำนวน 10 ข้อ
2. หลักคุณธรรม จำนวน 10 ข้อ
3. หลักความโปร่งใส จำนวน 10 ข้อ
4. หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 10 ข้อ
5. หลักความรับผิดชอบ จำนวน 10 ข้อ
6. หลักความคุ้มค่า จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับนิยาม แนวคิด หลักการ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาและเรียนรู้หลักเกณฑ์และวิธีการ ให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและแม่นยำ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. ศึกษาเอกสาร บทความและงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล
3. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ให้ครอบคลุมขอบข่ายการบริหารจัดการศึกษา
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากข้อ 5 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้มีประสบการณ์ในดำเนินงานวิจัยทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและตรงกับสภาพการปฏิบัติจริง เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ชื่อตำแหน่งหน้าที่งานที่ปฏิบัติ และระดับการศึกษาของผู้มีประสบการณ์ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้
 - 6.1 ว่าที่ร้อยโท กวี เฟิงศรี ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
 - 6.2 นายจันทน์ นันต์ ลิโรสง ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
 - 6.3 นายสุพรรณ เป็นพร้อม ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
 - 6.4 นายยุทธนา ศรีวงษ์ชัย ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
7. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษา

มาปรับปรุงแก้ไข ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดี และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บูรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 12 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 10 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 8 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ

9. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อหาค่า คะแนนเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t -test ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

10. นำข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบ สอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.9580

11. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. ขออนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือจากสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในการให้ข้อมูลตามสภาพจริง

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลและรวบรวมด้วยตนเอง

4. นำแบบสอบถามมาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นำประมวลผลด้วย คอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical Package for the Social Sciences) โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ (Percent) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

2. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกโดยรวมและแต่ละหลักธรรมาภิบาล

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100 ; อ้างถึงใน สมชาย อังกุละศรี. 2546 : 69)

คะแนนค่าเฉลี่ย	หมายถึง
4.51-5.00	มีการปฏิบัติมากที่สุด
3.51-4.50	มีการปฏิบัติมาก
2.51-3.50	มีการปฏิบัติปานกลาง
1.51-2.50	มีการปฏิบัติน้อย
1.00-1.50	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันในการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยค่า t -test Independent

4. เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้ตารางวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดประเด็นข้อความเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อใช้ t - test (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 94)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_r^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_r^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ} \times 100}{\text{จำนวนเต็ม}}$$

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนของข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน ผลรวมของคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน ผลรวมของคนในกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นอิสระต่อกันในการบริหารจัดการศึกษาที่ติดตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยค่า t-test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
	\bar{X}_1	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{X}_2	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Anova) ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายหลักธรรมาภิบาล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Anova) โดยสูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2452 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F – distribution

MS_b แทน ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม (Between Mean Square)

MS_w แทน ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม (Within Mean Square)

3.3 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method) ใช้สูตร ดังนี้

$$CV_d = \sqrt{(K - 1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

F^* แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_{within} แทน ค่า Mean Square Within Group)

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง